

Notat

Til **Winnie Heltborg (til brug for 12/12 Miljøchefmøde)**

Fra **Malthe Juel Strandby**

Dato **23. november 2022**

Drivgange og drivveje

Problemstilling:

Hvordan skal drivveje og drivgange opfattes?

Er de nærmere tilknyttet markarealet? Eller er de en del af staldanlægget/husdyranlægget, og derved omfattet af husdyrbruglovens regler? I så fald hvordan skal disse arealer så reguleres efter lovgivningen?

Baggrund

De pågældende regler, som nedenfor gennemgås, er ikke nye. Det er regler, som er indført med stipladsmodellen tilbage i 2017.

Der er derfor vigtigt at have for øje, at det er en problemstilling, som i princippet altid har været der, men hvor der blot nu er nogle kommuner, som har sat fokus på det. Derfor skal dette notat medvirke til at belyse problemstillingen, herunder mulighederne. Notat kommer ikke med en endelig konklusion, men forhåbentligt kan det – udover et overblik – være med til at præge diskussionen i en retning, som tilgodeser landmanden.

Drivgange

I dette notat defineres drivgange som et areal (befæstet og ubefæstet), der fungerer som en *midlertidig* passage mellem husdyranlæg, hvorpå dyrene transporterer sig fra A til B (f.eks. opholdsstald til malkestald).

En del af husdyrreguleringen

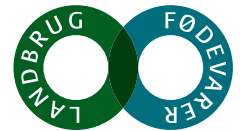
Når der er tale om drivgange, som ligger inden for husdyranlægget, så er det nærliggende at konkludere, at regulering af drivgange hører under husdyrlovgivningen – og ikke som en del af markarealet.

Dette gælder også, når der er tale om en forbindelsespassage mellem to husdyranlæg.

Produktionsareal

Det følger af husdyrbruglovens § 2, stk. 1, 1. pkt., at loven finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold.

Et husdyrbrug er i husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 1, defineret som husdyranlæg, der tilsammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og

ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom.

Et husdyranlæg er i § 3, stk. 1, nr. 2, defineret som en stald eller lignende bygning eller indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold.

Det fremgår af forarbejderne til lovens § 3, stk. 1, nr. 2, at:¹

"Efter definitionen vil husdyranlæg således navnlig være stalde, men også andre bygninger og permanente eller mobile indretninger, hvor husdyrene mere kortvarigt opholder sig eller har adgang til, vil være omfattet, f.eks. udleveringsrum, malkestalde, læskure, mobile stalde, hytter, løbegårde, kalvehytter m.v. Definitionen husdyranlæg er bredere end produktionsarealet. Et husdyranlæg vil således ikke nødvendigvis få fastlagt et produktionsareal, f.eks. fordi der er tale om et ikke fast placeret læskur uden befæstede arealer m.v. (...)."

I overensstemmelse hermed fremgår det af husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens § 2, nr. 4, at produktionsareal er det areal i fast placerede husdyranlæg, hvorpå dyrene kan opholde sig (dvs. stå, gå, ligge m.v.) og har mulighed for at afsætte gødning, jf. bilag 3, pkt. C, nr. 1, og som dyrene ikke kun har kortvarig adgang til, jf. bilag 3, pkt. C, nr. 2.

Det fremgår endvidere, at servicerum, gangarealer m.v., og stiadskillelser, arealer med nakkebomme, foderautomater, krybber, foderborde m.v., hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for gødningsafsætning, medregnes således ikke.

Ikke fast placerede husdyranlæg, herunder visse mobile stalde, flytbare læskure m.v., skal heller ikke medregnes til produktionsarealet, ligesom heller ikke folde, indhegninger m.v. med plantedække skal medregnes.

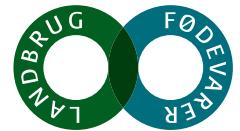
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. C, nr. 1 og 2 oplister det på følgende måde: (ikke udtømmende)

"1. Typer af arealer som skal medregnes i produktionsarealet

Stiarealer, herunder bufferstier, sygestier m.v.

- Boksarealer, herunder sygebokse, separationsbokse m.v.
- 1. Burarealer, grundarealet af hver etage bortset fra arealet af adgang mellem dobbeltbure i etager
- Øvrige opholds-, total-, nytte- eller friarealer, herunder arealer med dybstrøelse
- 2. Udendørs opholdsarealer med befæstelse/fast bund, herunder verandaer, løbegårde, permanente læskure, kalvehytter m.v.
- Arealer med malkerobotter, som dyrene har adgang til

¹ Jf. bemærkningerne til § 1, nr. 6 (§ 3, stk. 1, nr. 1-6) i forslag nr. 114 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love, som fremsat den 12. januar 2017.

2. Typer af arealer som kan, men ikke skal, medregnes i produktionsarealet

- Service- og gangarealer m.v., hvor dyrene kun opholder sig i forbindelse med flytning og lignende
- 3. Ridebaner i ridehaller og lignende arealer, hvor dyrene opbindes i mindre end 2 timer ad gangen (heste)
- Udleveringsrum (svin)
- 4. Malkeområde og opmarch-/opsamlingsarealer, hvor der kun er adgang i forbindelse med malkning (malkekøer)”

Alternativet til produktionsarealet

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38, at et areal på et husdyrbrug, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, jf. § 2, nr. 4, jf. bilag 3, pkt. C, nr. 2, skal der foretages effektiv rengøring efter endt ophold

1. Senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang på arealet dagligt, og
2. senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene ikke dagligt har adgang på arealet

Det, at rengøringen skal være effektiv, betyder, at gødningen skal fjernes løbende inden for henholdsvis 4 eller 12 timer. På faste overflader, f.eks. gulve på gangarealer eller opsamlingsarealer, fjernes så vidt muligt alle gødningsrester, både fast husdyrgødning og urin, f.eks. med en højtryksrenser eller lign. På andre ”løse” overflader, f.eks. grus eller sand på ridebaner i ridehaller, skal som minimum den synlige (faste) husdyrgødning fjernes. (fremgår af husdyrvejledningen)

Praksis

Den seneste – og stort set eneste afgørelse - hvor nævnet prøver produktionsarealet ved midlertidig opstaldning af slagtesvin (nødstald) – [19/03513](#)

I sagen konkluderede nævnet, at dyrene kunne stå, gå og ligge m.v. på arealet i den pågældende nødstald, og derved have mulighed for gødningsafsætning på arealet. Nævnet konkluderede endvidere, at det ikke er afgørende efter definitionen, om der faktisk afsættes gødning på arealerne, herunder om dyrenes gødningsadfærd gør det sandsynligt eller usandsynligt, at der er gødning på hele eller dele af produktionsarealet.

Desuden konkluderer nævnet, at ophold op til 72 timer ikke var et kortvarigt ophold.

Husdyrvejledning

Det fremgår endvidere af [husdyrvejledningen](#), at produktionsarealet er grundlag for beregning af emissioner af ammoniak og lugt til omgivelserne, og knytter sig i vidt omfang til bygninger og indretninger med befæstede arealer, fast bund, gulve m.v. Hvis anlægget flyttes regelmæssigt, flyttes og spredes også emissionerne. Anlæg skal flyttes mindst en gang om året for at blive betragtet som ”ikke fast placerede”

Det er min foreløbige vurdering (med et stort forbehold), at der er flere ting, som taler for, at drivgange kan anses som et produktionsareal. Men i den konkrete sag er det muligt at argumentere både for og imod – alt efter hvad der er mest fordelagtigt for landmanden.

I dette notat defineres drivveje som et areal (befæstet og ubefæstet), der fungerer som en *midlertidig* passage mellem husdyranlægget og markarealet (hvor dyrene græsser), hvorpå dyrene transportere sig fra A til B.

Baseret på gennemgangen af lovgivningen under "drivgange", så er det min vurdering, at det vil være mest fordelagtigt at driveje ikke anses som en del af husdyranlægget, og derved omfattet af husdyrlovgivningen. Man kan nemlig argumentere for, at arealets formål er flytte dyr ud til marken til afgræsning, som ikke er en del af husdyranlægget. Husdyranlægget stopper således, når dyrene forlader stalden – ellers ville der ikke nogen grund til, at dyrene skulle forlade husdyranlægget.

Det kan dog ikke afvises, at arealet kan falde under husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38, hvorved der kan stilles vilkår om krav til rengøring.

Igen er det dog kommunens vurdering i den konkrete sag. Se i den forbindelse husdyrhjælpedesksvaret: [Drivgang til malkekøer \(mst.dk\)](#)